

**Conf. univ. dr. Cristian Ștefan Liușnea,
Facultatea de Educație Fizică și Sport,
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați**

**PERSPECTIVE EUROPENE
ÎN SISTEMUL EDUCAȚIONAL ROMÂNESC.
STUDIU DE CAZ: ROLUL PROFESORULUI
DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT**

Abstract. *In this paper, we set out to talk about the role of the physical education teacher is particularly important, due to the interdisciplinary nature of the field, as well as the impact that its activity has on the formation of students' personality and last but not least, due to the fact that the physical education lesson compensates for their other teaching activities, which are predominantly sedentary. Since the beginning of the 19th century, young Romanians, who studied abroad, returning to the country, gradually introduced Romanian schools.*

In this context, since 1850, gymnastics appears as an object of education in the curriculum of secondary schools in Moldova. Currently, Romanian education returns to European models through the content of training in general and the possibility to ensure not only a unitary education, but also one that allows the delimitation of particular training routes. At the same time, from a pedagogical point of view, specialists talk about education in order to adopt an active life, but also about education through sport.

The teacher is, through playful activities, closest to young people, who can participate in physical education lessons of pleasure, without stressful constraints, motivated and encouraged to adopt the values promoted by sports: fair play/respect for the opponent, honor, courage, honor, discipline, teamwork, emotional balance, etc. Through extracurricular activities, the physical education teacher can appeal to the interdisciplinary and complementary nature of the discipline, performing activities of a mathematical, ethnographic and historical nature (trips, and learning dance games specific to certain communities), theology and literature (reading at the library and making portfolios), biology (nature trips and observations on pollution factors), etc. On the other hand, young people live in a constantly moving world, so teachers have a responsibility to adapt to new requirements, while preserving the values of the society in which they live.

Keywords: *physical education, teacher, history, educational model, values of the society.*

În lucrarea de față ne-am propus un studiu care să clarifice rolul și responsabilitatea profesorului de educație fizică și sport în formarea personalității elevului, plecând de la introducerea modelelor europene în domeniu încă din secolul al XIX-lea. Din păcate, în mentalitatea românească profesorul de educație fizică și, implicit, disciplina sunt relaționați cu activitățile ludice astfel că rolul acestora în cadrul activității didactice din școala românească, ca și în alte țări din lume¹, este de foarte multe ori minimalizat, în absența efortului de a înțelege corect obiectivele acesteia, deși ele sunt clar definite în programe, documente școlare și bibliografia de specialitate. Asimilat corpului profesoral, cu drepturi depline cu ceilalți profesori, profesorul de educație fizică este, să nu uităm, și diriginte, membru în consiliile de administrație, director de școală sau inspector, astfel că rolul și responsabilitățile acestuia cresc, iar el trebuie să se adapteze permanent schimbărilor care intervin în propria activitate².

Pe de altă parte, studiile recente arată o precară stare de sănătate a populației, cei mai afectați fiind copiii și tinerii. În noua eră a informaticii, sociologii vorbesc de așa numita „generație Z”³, care utilizează cu dezinvoltură tehnologii ultraperformante, dar căreia îi lipsește capacitatea de a se adapta, așa cum au făcut părinții lor, care au crescut fără această tehnologie. Generația de care vorbim este victima modului de viață sedentar, în care stresul, alimentația deficitară, nerațională

1. Linda L. BAIN, „Physical Education Teacher Education”, în: W. R. Houston, M. Haberman & J. Sikula (Ed.), *Handbook of research on teacher education*, New York, Macmillan, 1990. pp. 758-781.

2. Jeanne K. KEAY, „What is a PE teacher’s role? The influence of learning opportunities on role definition”, în: *Sport, Education and Society*, nr. 11, 2006, pp. 369-370.

3. Rasa LEVICKAITĖ, „Generations X, Y, Z: How social networks form the concept of the world without borders (The Case of Lithuania)”, în: *Limes*, vol. 3, nr. 2, 2010, pp. 170-183; Çağla ARIKER, Andaç Toksoy, „Generation Z and CSR: Antecedents of purchasing intention of university students”, în: *KAUJEASF (Kafkas University Economics and Administrative Sciences Faculty)*, vol. 8, nr. 16, 2017, pp. 483 sqq.

și lipsa de mișcare devin factorii care determină probleme de sănătate serioase, obezitate, hipertensiune, diabet etc. În fapt, cauzele acestei stări de fapt sunt mult mai profunde, având rădăcinile în sistemul socio-economic, dar și în mentalitatea oamenilor.

Revenind la istoria acestei discipline în spațiul românesc, vom aminti, pe scurt, faptul că Regulamentele Organice⁴ introduse în Țara Românească în anul 1832 fac referire și la educația fizică, menționându-se pentru prima oară sintagmele: „profesor de gimnastică” și „exerciții gimnastice”.

În aceeași perioadă, în bugetele Academiei „Sf. Sava” din București⁵ și al Școlii Centrale din Craiova⁶ sunt menționați pentru prima dată câte un profesor de gimnastică, având un salariu de 150 lei, remunerație egală cu a profesorilor de matematică, geografie, limbă greacă ș. a.⁷ Reamintim faptul că Școala Națională, devenită ulterior Școala Centrală de la Craiova, a fost creată, în anul 1826, în urma demersurilor boierilor locali, încă de la 1816, pe lângă domnitorul Ioan Vodă Caragea, în vederea „îmbunătățirii mersului școlii [domnești n.a.]”, motivând că:

„[...] învățătura împodobeste pe oameni cu înțelepciunea, cu cuvântul, cu luminarea credinței și a cunoștinței de Dumnezeu și a stăpânirii și cu dragostea aproapelui său din care izvorăște păzirea dreptății [...]”⁸.

4. Lege fundamentală a celor două Principate până în anul 1858, pusă în aplicare în anii 1831/1832 (cu excepția perioadei Revoluției de la 1848).

5. Fondată de Șerban Cantacuzino (domn al Țării Românești 1678-1688) în anul 1689, pentru a promova educația superioară în Țara Românească, după modelul celor de la Constantinopol și din Padova, după cum fusese sfătuit de fratele său, Stolnicul Constantin Cantacuzino. Ariadna CAMARIANO-CIORAN, *Les Académies princières de Bucarest et de Jassy et leurs professeurs*, Insitute for Balkan Studies, Tessalonic, 1974, p. 20 sqq.; Aristide ȘTEFĂNESCU, „Academia domnească de la Sf. Sava ctitorie cantacuzină – repere arheologice”, în: *București. Materiale de Istorie și Muzeografie*, XV, București, 2001, p. 147 sqq.. Aici a fost profesor Gheorghe Lazăr din 1818.

6. Mihai PAULIAN, „Din trecutul Liceului «Carol I» din Craiova. Începuturile școlii”, în: *Din trecutul Liceului „Carol I” din Craiova cu prilejul sărbătoririi centenarului (20 mai 1826 – 20 octombrie 1933)*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1933, pp. 11-12.

7. Nicolae A. ANDREI, *Contribuții la studiul Liceului «N. Bălcescu» din Craiova*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1969, p. 80.

8. Mihai PAULIAN, PAULIAN, „Din trecutul Liceului «Carol I» din Craiova...”, p. 12.

Această școală i-a avut în corpul profesoral pe Stanciu Căpățâneanu și Grigore Pleșoianu, foști elevi ai lui Ioan Heliade Rădulescu la Colegiul de la „Sf. Sava” din București⁹.

Să ne amintim că încă din secolul al XVIII-lea, a apărut o concepție despre educația fizică bazată pe trei scopuri fundamentale: militar, sportiv (pedagogic) și igienic (medical), începând să apară școli naționale ce adoptă unul dintre cele trei sisteme create: cel german, cel suedez și cel britanic, prin personalități marcante precum: Johann Basedow (1723-1790), Friedrich Ludwig Jahn (1778-1852), Per Henrik Ling (1776-1839) și Thomas Arnold (1795-1842)¹⁰. Primul dintre aceștia promova pedagogia ce are la bază principiul filantropic¹¹.

Tinerii români, care au studiat peste hotare, revenind în țară, vor introduce treptat astfel de modele în școlile românești. Astfel, ajuns referent al Școlilor din Moldova, Gheorghe Asachi¹² instituie la Academia Mihăileană de la Iași obligativitatea exercițiilor de gimnastică, a scrimii și a înotului¹³.

La București, în anul 1849 a luat ființă o Școală Militară pentru pregătirea ofițerilor, în programul căreia erau ore de gimnastică și scrimă. Profesor aici era Antoine Paré, iar din anul 1876, Nicolae Vellescu (1859-1916)¹⁴, elevul lui Gheorghe Moceanu (1838-1908), „întâitul profesor de educație fizică” (după aprecierea lui Nicolae Iorga¹⁵), ce

9. N. A. ANDREI, *Contribuții la studiul Liceului «N. Bălcescu» din Craiova*, p. 3; Nicolae ISAR, *Sub semnul „Luminilor”: Din istoria generației de la 1821*, Editura Universitară, 2018, p. 13.

10. Cristian Ștefan LIUȘNEA, *Istoria educației fizice și a olimpismului*, Editura EUROPLUS, Galați, 2014, pp. 107-110.

11. Loïc CHALMEL, „Johann Bernand Basedow on la diffusion transnationale d’une pédagogie des amis de l’humanité”, în: *Revue Germanique Internationale*, nr. 23, 2016, p. 18.

12. Gheorghe Asachi (1788-1869), care a studiat la Lemberg (Polonia / astăzi Liov, Ucraina), Viena și Roma. Efim LEVIT, *Gheorghe Asachi. Romanul vieții sale*, Editura Cutia Pandorei, Vaslui, 1999, p. 23.

13. Nicu ALEXE, Valentin COSTANDACHE (coord.), *Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România*, vol V, București, Editura Măiastra, 2015, p. 29.

14. Nicolae POSTOLACHE, *Istoria sportului în România. Date cronologice*, Editura Profexim, București, 1995, pp. 26, 28.

15. Nicolae IORGA, *Oameni care au fost*, vol. 1, Editura pentru literatură, București 1967, p. 219.

a scris „*Gimnastica rațională pentru uzul școlilor primare, secundare și superioare*” (1889)¹⁶ și a popularizat sportul și dansul românesc. Acesta din urmă, prin *Societatea centrală de arme, gimnastică dare la semn*, ulterior și natație¹⁷ a organizat numeroase concursuri de gimnastică, iar în anul 1871 a fondat chiar o *Școală de gimnastică pentru școlari*, care va funcționa sub oblăduirea *Societății Tirul*¹⁸. Se urmărea nu doar pregătirea fizică a tinerilor, ci și cea morală, adăugându-se la gimnastică jocuri și dansuri populare¹⁹.

De asemenea, Corpul de pompieri din București va beneficia de prezența unui profesor de sport, italian, iar din anul 1852 va fi dată în folosință și o sală de gimnastică, dotată cu toate „cele trebuincioase pentru exercițiul ostașilor din Roata de pompieri”, spațiu ce avea să devină un „stabiliment de gimnastică, permanent și mai dezvoltat...”, accesibil și „școlarilor militari”.

În Moldova, în perioada anilor 1840-1848, la Academia Mihăileană va activa un alt profesor de sport italian, Luigi Spinzi, care va fi numit apoi, de către Domnul Alexandru Ioan Cuza²⁰, profesor de gimnastică și scrimă la Școala Militară din Iași (1857-1859)²¹. Pe lângă disciplinele întâlnite în programele liceelor civile, se adăugau exerciții fizice,

16. Cristian BÂRSU, „O evocare a lui Gheorghe Mocianu, primul profesor român de educație fizică”, în: *Palestrica Mileniului III – Civilizație și sport*, Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca, vol. 28, nr. 2, 2007, pp. 75-77.

17. Nicolae POSTOLACHE, „Un eveniment al anului: 100 de ani de la crearea primului For central al Mișcării Sportive și Olimpice din România”, în: *Noema*, vol XI, 2012, p. 294.

18. Katiușa PÂRVAN, „Primele Medalii bătute pentru societățile de Dare la Semn din București”, în *Muzeul Național*, XIV, București, 2002, p. 183 sqq.

19. Constantin BACALBAȘA, *Bucureștii de altădată. 1878-1884*, II, Editura Humanitas, București, 2014, pp. 133 și 236.

20. Acesta a aprobat, în 1862, *Ordonanța asupra instrucțiunii gimnasticii prin corpuri și stabilimente militare*, semnată de generalul I. Em. Florescu, ce declara practic obligatorie gimnastica în armată și școlile militare. În anul următor, Al. I. Cuza aproba *Legea instrucțiunii publice*, prin care gimnastica este introdusă la nivel liceal (art. 116). N. POSTOLACHE, *Istoria sportului în România...*, pp. 27, 30 și 33.

21. Școala Militară din Iași funcționa doar cu clase pentru cursul superior al liceului. Constantin OPRÎȚĂ, Dumitru ATHANASIU (coord.), *Contribuții la istoria învățământului militar din România*, București, Editura Militară, 1978, p. 15.

alături de disciplinele specifice pregătirii militare: regulamentele militare, administrație și legislație militară, topografie²².

În perioada următoare, tot la Academia Mihaileană este angajat un alt, „profesor de gimnastică și înot“, de la 1 martie 1941. Știm de asemenea că mai exista un profesor, numit în 1841, italianul Luzzatto, care:

„Lecțiunile le da Duminica după liturghie și Joia după amiază, în curs de 3 ore, iarna în sediul Academiei, iar în celelalte timpuri afară, la aer, precum și înotarea cu chipul însemnat de Epitropie și acestea după înadins instrucții și reguli întemeiate pentru asemenea lucrări și cu păzirea aceleia mai mari îngrijiri a nu se aduce vreo vătămare elevilor acestor învățături“²³

Din anul 1850, în programa școlilor secundare din Moldova gimnastica apare ca obiect de învățământ.

Deși a fost de mult timp acceptat rolul educației fizice în școală, astfel că încă din secolul al XIX-lea face parte din sistemul educațional românesc, totuși, după reformele inițiate în ultimii 30 de ani în domeniu, disciplina a putut păstra doar cele două ore de activitate pe săptămână și de anul trecut beneficiază și de o pregătire teoretică folosind ca mijloc didactic și manualul, prezent în mai toate sistemele de educație europene²⁴.

În prezent, învățământul românesc revine la modele europene prin conținutul instruirii la modul general și posibilitatea de a asigura nu numai un învățământ unitar, ci și unul care să permită delimitarea unor trasee particulare de instruire.

Cât privește disciplina Educația fizică, aceasta are un caracter preponderent formativ, vizând pregătirea elevilor pentru viață²⁵ și cu accent pe dezvoltarea fizică armonioasă, dezvoltarea calităților motri-

22. Nicolae ANDREI, *Istoria învățământului din Craiova*, vol. II, Craiova, Editura Alma, 2005, pp. 124-125.

23. Ordin de numire a lui Luzzatto nr. 32 din februarie 1841. Vasile Alexandrescu URECHIA, *Istoria școlilor de la 1860-1864*, vol.2, Imprimeria statului, București, 1892, p. 196.

24. Stefan GRÖSSING, *Bewegungskultur und Bewegungserziehung. Grundlagen einer Sinnorientierten*, Schorndorf, K. Hofmann (Verlang), Veroffentlicht, 1993, p. 24

25. *United Nations Education Scientific and Cultural Organization. International Charter of Physical Education, Physical Activity and Sport*, UNESCO, Paris, France, 2015, p. 4.

ce de bază necesare în viața cotidiană, precum și prin capacitatea de transfer a deprinderilor motrice dobândite și dezvoltarea trăsăturilor de personalitate.

În plan juridic, Legea educației fizice și sportului apărută în anul 2000 stipulează în art. 2 că:

„Prin educație fizică și sport se înțeleg toate formele de activitate fizică menite, printr-o participare organizată sau independentă, să exprime sau să amelioreze condiția fizică și confortul spiritual, să stabilească relații sociale civilizate și să conducă la obținerea de rezultate în competiții de orice nivel“ (Legea Educației Fizice și a Sportului nr. 69/2000).

În conformitate cu prevederile Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, art.68, alin (2): „Educația fizică și sportul în învățământul preuniversitar sunt cuprinse în trunchiul comun al planurilor de învățământ“.

În acest context se înscrie și *principiul central* al Asociației Europene de Educație fizică (EUPEA) – „*No education without physical education*“.

În același timp, din punct de vedere pedagogic, specialiștii vorbesc despre educația în scopul adoptării unei vieți active, dar și despre educația prin intermediul sportului²⁶. Primul punct de vedere se referă la învățarea motrică, însușirea de valori și cunoștințe privind exercițiul fizic²⁷, precum și modul de obținere și păstrare a unei vieți sănătoase în viitor²⁸. Acest proces presupune mai multe etape, de la perceperea și înțelegerea esenței informației și fixării în memorie, la aplicarea în practică „creativă și rapidă în situații noi“, pe care nu le cunosc dinain-

26. Thomas STEPHENS, Carl J. CASPERSEN, „The demography of physical activity“, în: Bouchard C., Shepard R., Stephens T. (ed.), *Physical activity, fitness and health*. Human Kinetics, Champaign, IL, 1994, p. 126 sqq.

27. Exercițiul fizic constituie activitatea fizică planificată, structurată și repetată care are ca obiectiv final sau intermediar îmbunătățirea sau menținerea formei fizice. Th. STEPHENS, C. J. CASPERSEN, „The demography of physical activity“, p. 126.

28. Manifestul F.I.E.P. (Federația Internațională de Educație Fizică) din 1970 și Asociația Europeană de Educație Fizică, prin *Declarația de la Madrid* (1991), au argumentat, prin studiile efectuate pe copii și tineri de diferite vârste, necesitatea practicării sistematice a educației fizice și sportului cel puțin 1 oră pe zi, până la vârsta de 12 ani, și cel puțin 3 ore pe săptămână pentru copiii mai mari de 12 ani și pentru adolescenți.

te²⁹. Cea de a doua perspectivă se referă la modelele (etice) pe care le poate oferi sportul pentru copii și tineri³⁰, astfel că acesta poate fi folosit ca instrument care vizează dezvoltarea personală a acestora³¹.

Componente principale ale procesului de învățământ la educație fizică sunt: cunoștințele teoretice de specialitate, indicii morfologici și funcționali, calitățile motrice, priceperile și deprinderile motrice, obișnuințele, atitudinile consecutive practicării exercițiilor fizice și elementele din celelalte laturi ale educației.

Plecând de la complexitatea domeniului Educație fizică, abordarea acestuia este necesar să urmărească următoarele perspective:

- a. „a teoriei acțiunii, ca activitate motrică-biologică;
- b. a didacticii, ca proces instructiv-educativ;
- c. a teoriei sistemelor, ca sistem de concepte și acțiuni;
- d. a managementului educației, ca formă de organizare;
- e. a sociologiei, ca factor de integrare socio-culturală“³²

Modelul pentru aceste perspective își are analogiile în cele cinci concepte, cu substrat ideologic, promovate de Bart J. Crum³³, al orientării biologice, al orientării pedagogice, al conceptului de educație a mișcării (inspirat de Guts Muths și Școala austriacă de educație fizică), cel al conformismului social (obiectivele formulate fiind în termeni ai fitness-ului fizic și ai capacităților fizico-tehnico-tactice necesare pentru a putea participa, în cunoștință de cauză, la practicarea unor dis-

29. Axelerad Daniel DOCU și Ion CARP, „Aspecte teoretico-metodice ale formării cunoștințelor teoretice la elevii din clasele liceale“, în: vol. *Conferința Științifică Internațională „Interdisciplinaritatea fundament al cercetării în educație fizică și sport“*, Editura Academica, Galați, 2007, pp. 36-38.

30. Cristina BACIU, Alin BACIU, „Social and personal development of children through sports“, în: *Studia Ubb Educatio Artis Gymn.* („Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Studia Educatio Artis Gymnasticae“), tom. LX, vol. 1, 2015, p. 82.

31. Richard L. LIGHT and Stephen HARVEY, „Introduction“, în: S. Harvey and R.L. Light (ed.), *Ethics in youth sport: Policy and pedagogical application*, Routledge, London, New York, 2013, p. 3 sqq.

32. Adrian DRAGNEA, Aura BOTA, Monica STĂNESCU, Silvia TEODORESCU, Sorin ȘERBĂNOIU, Virgil TUDOR, *Educație Fizică și Sport. Teorie și didactică*, Editura FEST, București, 2006, p. 165.

33. Bart J. CRUM, „A critical review of competing physical education concepts“, în: J. Mester (ed.), *Sport Sciences in Europe 1993, Current and future perspectives* (pp. 516-533), Meyer & Meyer, Aachen, 1994, p. 522.

cipline sportive) și cel al conceptului de socializare, ce are la bază o gândire critică.

Aceste perspective definesc de fapt și rolul și responsabilitățile profesorului de educație fizică școlară, astfel că vorbim nu doar de orele de pregătire fizică, ce au la bază învățarea actului motric propriu-zis, ci și metodologia de predare-învățare, axată pe strategii centrate pe elevi, cu caracter activ-participativ, adaptate la particularități de vârstă, tipul predominant de inteligență³⁴, ritm de învățare, dezvoltarea biologică diferențiată în funcție de sex etc³⁵. Mai mult, profesorul de educație fizică poate oferi, prin intermediul activității didactice corect orientate, soluții la problemele cu care se confruntă tinerii astăzi – sedentarism, dependențe variate (alcool³⁶, tutun³⁷, droguri³⁸), violență verbală și fizică, depresii, marginalizare, fenomenul de bullying etc.

Unii specialiști vorbesc de măiestrie, alții de talent pedagogic³⁹, alții de calități personale ale profesorului care facilitează comunicarea acestuia cu elevii⁴⁰.

34. Howard GARDNER, *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*, Basic Books, New York, 1983, pp. 41-43.

35. Julie A. DERRY, „Single-sex and coeducation physical education: perspectives of adolescent girls and female physical education teachers – Research“, în: *Melpomene Journal*, vol. 55, 2002. pp. 875-880.

36. 42% dintre adolescenții români au consumat băuturi alcoolice cel puțin o dată în viață. D. ABRAHAAM (coord.) *State of Adolescents in Romania, Final Report*, București, 2013, p. 8

37. Un sfert din adolescenții români (23%) au fumat cel puțin o dată în viață, proporția fiind mai mare la adolescenții de peste 14 ani (33% vs. 6% sub 14 ani), la băieți (32% în comparație cu 16% fete) și în zonele urbane (28% vs. 19% în rural). D. ABRAHAAM (coord.) *State of Adolescents in Romania, Final Report*, p. 8.

38. 3,8% dintre adolescenții români au experimentat un tip sau altul de droguri, dar la adolescenții despre 14 ani, procentul ajunge la 5.4%. D. ABRAHAAM (coord.), *State of Adolescents in Romania, Final Report*, p. 8

39. Care consistă în selectarea intuitivă a măsurilor pedagogice adecvate într-o situație dată, fiind determinată în principal de măiestria profesorului. Jere BROPHY, „Research on Teaching and Teacher Education: The Interface“, în: P. Grimmett (red.), *Research in Teacher Education: Current Problems and Future Prospects in Canada*. The Centre for the Study of Teacher Education, University of British Columbia, 1984, p. 78.

40. Abdullah Bora ÖZKARA, Arslan KALKAVAN, Serdar ALEMĐAÇ, Ceyhun ALEMĐAÇ și Selma ÇAVDAR, „The role of physical activity in pre-service teachers' subjective

Profesorul este, prin intermediul activităților ludice, cel mai aproape de tineri, care pot participa la lecțiile de educație fizică de plăcere, fără constrângeri stresante, motivați și încurajați să adopte valorile promovate de sport: fair-play/respectul pentru adversar, cinste, curaj, onoare, disciplină, lucru în echipă, echilibru emoțional ș.a. Motivațiile elevilor sunt condiționate cultural, deoarece sunt bazate pe valorile societății în care traiesc și sunt educați, de modele promovate de sistemul de învățământ, iar cunoașterea acestora este importantă, pentru că pot influența pozitiv adaptarea programelor școlare, prin îmbogățirea conținuturilor, în vederea creșterii atractivității lecțiilor de educație fizică și sport⁴¹. Specialiștii au dovedit strânsa legătură între activitatea fizică și starea mentală, emoțională și fizică a persoanei⁴², precum și faptul că aceasta trebuie să fie realizată sub îndrumarea acestora. Prin conținut, forme și mijloacele ei, educația fizică promovează principiile educaționale și normele eticii sociale, responsabilitatea socială, determină comportamente noi precum autodepășirea, adaptarea și educația permanentă.

De asemenea, profesorul de educație fizică poate îndruma elevii, în funcție de aptitudinile lor, spre practicarea diferitelor ramuri sportive, având în vedere că școala a fost și este principala bază de selecție pentru marea performanță. Studiile realizate de către Dely L. Elliot, Matthew Atencio, Theresa Campbell și Mike Jess⁴³ au arătat că pregătirea inadecvată a cadrelor didactice din învățământul primar⁴⁴ poate

vitality", în: *Physical Education of Students*, 21(3), 2017. pp. 134, 139; Yuri D. ZHELEZNYAK, Andrei V. LEIFA, „Influence of physical activity on students' life quality”, în: *Physical Education of Students*, 21(5), 2017. P. 248.

41. Cristian Ștefan LIUȘNEA, „Optimizarea lecției de educație fizică condiționată de alegerea și folosirea unor mijloace noi de lucru”, în: vol. *Conferința Științifică Internațională „Interdisciplinaritatea fundament al cercetării în educație fizică și sport”*, Editura Academica, Galați, 2007, pp. 64-68.

42. Betty HENNESSY, *Physical Education Sourcebook*. Human Kinetics, Champaign (IL), 1996, p. 4.

43. Dely L. ELLIOT, Matthew ATENCIO, Theresa CAMPBELL și Mike JESS, „From PE experiences to PE teaching practices? Insights from Scottish primary teachers' experiences of PE, teacher education, school entry and professional development”, în: *Sport, Education and Society*, 18, 2013, pp. 749-756.

44. Au participat la studiu 327 de cadre didactice.

conduce la eșecul didactic. Interesant este că una dintre cele mai mari schimbări în domeniul educației fizice este chiar înțelegerea disciplinei⁴⁵. Plecând de la experiența acumulată în timp, specialiștii raportează conținutul disciplinei la ideologiile sportive și de sănătate dominante. Pe de altă parte, începuturile carierei didactice⁴⁶ și experiența la catedră sunt cele care formează în realitate profesorul.⁴⁷ Dincolo de pregătirea didactică, un rol foarte mare îl are și pregătirea psihopedagogică, care modelează conduita profesorului⁴⁸.

În același timp, printr-o proiectare corectă a conținutului activității de educație fizică în școală, care să țină seama de schimbările din toate domeniile societății, gestionarea eficientă a actului didactic, de la stabilirea obiectivelor până la atingerea lor, profesorul poate contribui la îndeplinirea cu succes a rolului educației fizice⁴⁹, atât prin lecția propriu-zisă, cât și prin activitățile extra-curriculare⁵⁰ sau tip *out door*.

În Germania de exemplu, Arn Krüger vorbește de perspectivele multidisciplinare utilizate în predarea educației fizică școlară la nivel universitar, care vor ajuta viitorii profesori de specialitate să acționeze în orice context sportiv care va caracteriza societatea în schimbare⁵¹.

45. Maura COULTER și Déirdre Ní CHRÓINÍN, „What is PE?“, în: *Sport, Education and Society*, nr. 18, 2013, pp. 825-841.

46. Această perioadă este decisivă și pentru hotărârea de a rămâne sau nu la catedră.

47. Liz THEVENARD, Cathye HADDOCK, Kaye PHILLIPS și Paul REDDISH, *The training and qualification needs of teachers leading education outside the classroom activities*. Paper presented at the ACHPER National Conference: Creating Active Futures, Brisbane, Australia, 2009.

48. Michael W. METZLER și Bonnie L. TJEERDSMA, „Teacher Education Program Assessment and the GSU PETE Assessment Project“, în: *Journal of Teaching in Physical Education*, 19, 2000, pp. 397-399.

49. Arn KRÜGER, „Multiperspectivy as a basis of current German physical education“, în: *Movement & Sport Sciences*, tom 4, nr. 78, 2012, p.11 sqq.

50. Jacquelynne S. ECCLES, Bonnie L. BARBER, Margaret STONE, and James HUNT, „Extracurricular Activities and Adolescent Development“, în: *Journal of Social Issues*, tom 59, nr. 4, 2003, p. 865 sqq.

51. A. KRÜGER, „Multiperspectivy as a basis of current German physical education“, p. 11.

Prin intermediul activităților extrașcolare, profesorul de educație fizică poate să facă apel la caracterul interdisciplinar și complementar al disciplinei, realizând activități cu caracter matematic, etnografic și istoric – (excursii și învățarea de jocuri, dansuri specifice unor comunități), literatură (lectura la bibliotecă și realizarea de portofolii), biologie (excursii în natură și observații asupra factorilor poluării) ș.a.m.d.

M. Dindorf este convins că un profesor bun nu poate fi oricine, iar măiestria în activitatea didactică și educativă este obținută de oameni cu trăsături de personalitate specifice⁵².

Cu toate că profesorul de educație fizică joacă un rol important în educația tinerilor, totuși, specialiștii constată faptul că nu li se recunoaște statutul pe care îl au ceilalți profesori de la discipline teoretice și umaniste⁵³, iar uneori sunt puși chiar în dificultate din cauza nevoii de a-și putea desfășura activitatea în anumite condiții pe care nu le au⁵⁴. Vorbim despre săli de sport dotate cu materiale didactice, suficient de mari, aerisite și igienice, completate de vestiare, precum și de elemente de securitate⁵⁵, având în vedere specificul activității, precum și de numărul optim de elevi. Anumite activități, cel puțin în anotimpurile care permit acest lucru, ar trebui să se desfășoare în aer liber, însă nu toate școlile au amenajate terenuri de sport. Se mai întâmplă și ca sălile de sport să fie preferate pentru desfășurarea unor activități extrașcolare și atunci ora de educație fizică este pusă pe locul

52. M. DINDORF, „Nauczyciel” [Profesorul], în Bogdan CZABAŃSKI (red), *Elementy dydaktyki ogólnej*. [Elemente de didactică generală]. Nauki humanistyczne, Seria B, Wydawnictwo AWF, Wrocław, 1995, pp. 21-24.

53. Ken HARDMAN & J. J. MARSHALL, *World-wide survey of the state and status of school physical education, Final Report to the International Olympic Committee*. Manchester, University of Manchester, 2000, p. 5 sqq.

54. John J. M. DWYER, Kenneth R. ALLISON, Maria BARRERA, Barbara HANSEN, Elie GOLDENBERG, & Marie BOUTILIER, „Teachers’ perspective on barriers to implementing physical activity curriculum guidelines for school children in Toronto”, în: *Canadian Journal of Public Health*, 94(6), 2003, p. 450.

55. John J. M. DWYER, Kenneth R. ALLISON, Karen N. LeMOINE, Edward M. ADLAF, Jack E. J. GOODMAN, Guy FAULKNER, Daria C. LYSY, „A provincial study of opportunities for school-based physical activity in secondary schools”, în: *Journal of Adolescent Health*, vol. 39, 2006, pp. 80-86.

doi. Să nu uităm că există niște standarde naționale, pe care tinerii trebuie să le atingă în evaluarea la educație fizică, iar acest lucru nu se poate realiza dacă există diferențe mari în ceea ce privește condițiile de desfășurare a activității didactice.

Pe de altă parte, tinerii trăiesc într-o lume în continuă mișcare⁵⁶, astfel că profesorii au responsabilitatea de a se adapta la noile cerințe, conservând însă valorile societății în care trăiesc. Chiar dacă există o diversitate de concepții privind rolul profesorului de educație fizică, toate converg spre ceea ce profesoara franceză Fayda Winnykamen (1991)⁵⁷ spune:

„Rolul profesorului se înscrie în diferitele dimensiuni ale „transmiterii”, „construcției” și „relației”. Funcția profesorului în dimensiunea sa de transmitere/construcție, ca și în dimensiunea relațională se înscrie într-un demers interactiv [...]”, astfel că acesta reușește să modifice comportamentul elevilor care i-au fost încredințați⁵⁸.

Pentru a reuși cu adevărat, specialiștii recomandă ca profesorul să aibă o atitudine care să fie la jumătatea drumului între „autoritarism” și „laisser-faire”, evitând opțiunea pentru atitudinea democratică, în condițiile în care elevii nu au discernământ și nu își pot alege singuri, fără ajutor, cele mai bune metode și mijloace pentru a obține performanța școlară. În fapt, alături de părinți, profesorii au un rol deosebit de important în dinamica motivațională a elevilor, văzuți ca agenți activi, capabili să înțeleagă interacțiunea dintre capacitățile lor intelectuale, convingerile lor, emoțiile lor și propriile motivații⁵⁹. Fiind indicat să creeze un climat motivațional pentru elevii lor⁶⁰. În același timp, specialiștii insistă și pe caracterul atractiv al lecției de educație

56. Carl R. ROGERS, *Liberté pour apprendre*, Dunod, Paris, 1984. p. 101

57. Fayda WINNYKAMEN, „Initiation et apprentissage”, în: *Revue de l'éducation physique et sportive*, nr. 232, 1991, pp. 6-9.

58. Jaques FLORENCE, *Motivations et buts d'action en éducation physique scolaire: une méthodologie pour l'objet des exercices dans l'animation du groupe-classe*, Scientifiques et universitaires, Louvain-la-Neuve, 1986.

59. Rolland VIAU, *La motivation en contexte scolaire*, De Boeck Université, Bruxelles, 1994. p. 102.

60. Rock BRAITHWAITE, Christopher M. SPRAY, Victoria E. WARBURTON, „Motivational climate interventions in physical education: A meta-analysis”, în: *Psychology of Sport Exercise*, nr. 12, 2011, pp. 628-630.

fizică, ceea ce determină participarea cu plăcere a elevilor, pe baza dezvoltării unei atitudini pozitive față de disciplină⁶¹.

În concluzie, rolul profesorului de educație fizică este deosebit de important datorită caracterului interdisciplinar al domeniului, precum și al impactului pe care activitatea sa o are asupra formării personalității elevilor și nu în ultimul rând, datorită faptului că lecția de educație fizică compensează celelalte activități didactice ale acestora, care au un caracter preponderent sedentar.

61. Monica STĂNESCU, Aura BOTA, Roxana BEJAN-MUREȘAN și Ionuț CORLACI, „Sport Activities in Romania – A Tool for Social Innovation“, în: *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, tom 12, nr. 1, 2020, p. 320.